

výskumných a vzdelávacích aktivít je zameraný na vodné hospodárstvo v krajine, revitalizáciu antropogénne degradovaných území a pozemkové úpravy.

Krajinná architektúra i krajinné inžinierstvo sú úzko spojené s teóriou a praxou krajinnej ekológie. Čerpajú z poznatkov o dynamických procesoch a vývine krajiny. Pre krajinnú architektúru sú užitočné znalosti o abiotickom komplexe krajiny, o biodiverzite a diverzite krajiny. Vlastnosti a stav krajiny, ako je odolnosť, citlivosť, únosnosť a zaťaženosť sú limitujúce pre formy a intenzitu jej využívania.

Krajinná architektúra spolu s krajinným inžinierstvom prispeli k rozvoju krajinnej ekológie v aplikačnej časti, najmä v procese krajinného plánovania. Krajinná architektúra, ako umelecko-prírodovedná disciplína, skúma a hodnotí územie, vypracúva krajinné projekty pre diferencované krajinné celky, sídelné útvary a funkčné zóny. Vzájomné obohacovanie v oblasti vedeckého výskumu, edukácie i praxe medzi krajinnou architektúrou a krajinnou ekológiou je zreteľné aj v problematike sociálnych hodnôt krajiny, ku ktorým patrí jej historicko-vývojová hodnota, kultúra a estetika. V súbornom vyjadrení vytvárajú obraz a charakter krajiny s diferencovanými vizuálnymi znakmi, ktoré človek vníma.

Rozvoj krajinnej architektúry v prepojení aj na krajinnú ekológiu bol predmetom výskumu mnohých autorov v SR (napr. Drdoš, 1998; Jančura, 2000; Oľahaľ, 2000; Supuka et al., 2004; Supuka, Feriancová et al., 2008; Štefunková, 2000; Tomaško, 2000; Žigrai, 2003 a i.).

Ján Supuka

developed in the 1990's from original agricultural and forestry amelioration. It consists of complex research and educational activities, with an emphasis on water management, land-reclamation in degraded territories and land consolidation.

Both landscape architecture and landscape engineering courses are closely connected to the theory and practice of landscape ecology, since they focus on the development and dynamics of landscape processes. In landscape architecture it is important to concentrate on landscape abiotic complexes, biodiversity and also on landscape diversity. Landscape properties and status include resistance, sensibility, carrying capacity and loading level, and these set the limits for land use forms and intensity.

The combination of landscape architecture and landscape engineering, contribute to landscape planning. However, landscape architecture is a fine arts-natural science discipline and it can be used to investigate and evaluate processes in designing landscape projects for different landscape segments, settlements and functional zones. Landscape architecture and landscape ecology enrich the fields of scientific research, education and practice, and they are fundamental to social landscape values. They also reflect the historical development of aesthetic and cultural landscapes, thus providing a complex creative image for human perception.

Slovak landscape architectural development is indebted, amongst others, to Drdoš (1998); Jančura (2000); Oľahaľ (2000); Supuka et al. (2004); Supuka, Feriancová et al. (2008); Štefunková (2000); Tomaško (2000) and Žigrai (2003), etc.

Ján Supuka

Náuka o využití krajiny a krajinná ekológia

Poznanie krajinnej pokrývky (v zmysle materiálneho prejavu využitia krajiny) a jej zmien je nevyhnutné na analýzu príčin a následkov, ako aj posúdenie vplyvu človeka na krajinu a riešenie ekologickej stability v rozhodovacom a plánovacom procese (Feranec, Oľahaľ, 2001). Využitie krajiny je konkrétny prejav ľudskej aktivity v priestore a čase, ktorý pritom zhrmažďuje určitý historický, hospodársky, sociálny a kultúrny potenciál a predstavuje prienik medzi prírodnými danosťami územia, technickými možnosťami a poznatkami človeka. V samotnom termíne *využitie krajiny* sú zahrnuté dva významové aspekty: (1) *využitie* predstavuje antropocentricky orientovanú aktivitu, zatiaľ čo (2) *krajina* implicitne zahŕňa prírodné danosti (Žigrai,

Land Use Science and Landscape Ecology

Knowledge of land cover (in the sense of material response of land use) and its changes is inevitable for causal analysis and also for assessment of anthropic impact on the landscape and solving ecological stability in decision making and planning processes (Feranec, Oľahaľ, 2001). Land use is a concrete display of man's activity in space and time, which accumulates certain historical, economical, social and cultural potential and represents an intersection between natural characteristics of the territory, technical possibilities and man's knowledge. The term *land use* can be understood in two aspects: (1) *use* represents anthropocentrically oriented activity, while (2) *land* implies natural characteristics of the area

1995). Štúdium využitia krajiny a jeho zmien je jednou z kľúčových tém geografického výskumu, hlavne jeho socioekonomického smeru, pretože obsahuje aj zakódovanú informáciu o spoločnosti, o jej demografických, sociálnych a socioekonomických charakteristikách. Hoci využitie krajiny predstavuje pre krajinnú ekológiu len jednu z oblastí výskumu, v dôsledku neustále narastajúceho antropického tlaku na krajinu sa stáva dominantnou otázkou posúdenia schopnosti krajiny plniť požiadavky človeka (potenciály, únosnosť) z hľadiska jej udržateľného využívania. Vzhľadom na komplexnosť krajiny krajinná ekológia integruje a využíva mnohé metodické prístupy (geografické, ekologické, socioekonomické, environmentálne), čo jej umožňuje do značnej hĺbky skúmať aj vzájomné vzťahy prírodných podmienok a využitia krajiny a získané poznatky potom aplikovať pri starostlivosti o krajinu (Šteffek et al., 2008).

Branislav Olah

(Žigrai, 1995). Land use and its change was and still is one of the most frequent topics of geographical research, mainly its sociogeographical part because it also encodes information about the society, its demographic, social and socioeconomic characteristics. Although land use represents only one of the research areas for landscape ecology, due to continuously growing human impact on the landscape, a question of landscape's ability to sustainably fulfil human demands (potentials, carrying capacity) becomes more important. With regard to the complexity of landscape, landscape ecology integrates and applies various methodical approaches (geographical, ecological, socioeconomic, environmental), which enables it to study mutual relations of natural characteristics and landscape use at considerable depth. The results can be utilized in the landscape management (Šteffek et al., 2008).

Branislav Olah

6. medzinárodné sympóziu o problematike ekologického výskumu krajiny / 6th International Symposium on Problems of Landscape Ecological Research, October 25 – 30, 1982, Piešťany, Institute of Experimental Biology and Ecology of the Slovak Academy of Sciences, Bratislava, Czechoslovakia. 1. G. Haase, V. Preobraženskij, M. Ružička, L. Mičian; 2. Prednášková miestnosť / Lecture room; 3. J. Demek, P. Trnka, A. Hynek; 4. Na chalupe u prof. Ružičku / At Prof. Ružička's cottage. Foto: / Photo: T. Hrnčiarová

1

2

3

4

